

โครงการประกวดนวัตกรรมและแนวปฏิบัติที่ดี (Innovation & Best Practice Award)

สืบเนื่องจากโครงการเสริมสร้างความรู้
เรื่อง นวัตกรรมเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

โครงการประกวดนวัตกรรมและแนวปฏิบัติที่ดี

(Innovation & Best Practice Award)

สืบเนื่องจากโครงการเสริมสร้างความรู้ เรื่อง นวัตกรรมเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัย

1. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

2. หน่วยงาน ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน สำนักวิชาการ
โทร. 7528 E – mail : pimpa.som@stou.ac.th

3. คณะผู้ทำงาน

- 3.1 ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ (รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีศักดิ์ สุนทรไชย) ที่ปรึกษา
- 3.2 หัวหน้าฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน (นางสาวสุนทรี เฉลิมพงศธร) หัวหน้าโครงการ
จัดทำร้อยละ 40
- 3.3 นางสาวรัชนี พลแสน จัดทำร้อยละ 30
- 3.4 นางพิมพ์มา สมใจ จัดทำร้อยละ 30

4. ความสำคัญและที่มาของโครงการพร้อมเหตุผลในความเป็นนวัตกรรม

กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF) เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดังกล่าวครอบคลุมตั้งแต่ระดับคุณวุฒินุปริญญา (3 ปี) ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และปริญญาเอก และครอบคลุมคุณภาพของบัณฑิตทุกสาขา หรือสาขาวิชา ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ สาขาหรือสาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัยอีกด้วย

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้มีประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง แนวปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำระบบบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนด และมีการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุกหลักสูตร โดยผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในรายละเอียดของหลักสูตรต้องมีคะแนนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปต่อเนื่องกัน 2 ปี นับตั้งแต่เปิดสอน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จึงจะเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดังกล่าวต่อสาธารณชน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นในประเทศไทย กล่าวคือ เป็นมหาวิทยาลัยในระบบเปิด จัดการศึกษาโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งเป็นระบบที่ไม่มีชั้นเรียน ผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเองจากสื่อประสมที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เช่น เอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติ ซีดี วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ มีการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ สอนเสริมและปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อในบางชุดวิชา ลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นดังกล่าว มสธ. จึงมีระบบบริหารจัดการหลักสูตร กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ที่มีรูปแบบเฉพาะภายใต้ระบบการศึกษาทางไกล อย่างไรก็ตาม ในฐานะที่ มสธ. เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐและต้องบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับประกาศและแนวปฏิบัติเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ซึ่งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดังกล่าวเป็นเรื่องใหม่มีรายละเอียดในการดำเนินการมากและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทั้งสาขาวิชาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักด้านวิชาการและสำนักต่างๆ ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสำเร็จลุล่วงตามระบบการศึกษาทางไกล และบางเรื่องค่อนข้างซับซ้อน อีกทั้ง สกอ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ข้อหนึ่งว่า ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดระบบและกลไกการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร และต้องอนุมัติหลักสูตรซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน และสภาวิชาการในการประชุมครั้งที่ 15/2553 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2553 ได้มอบหมายให้สำนักวิชาการจัดทำขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรตามกรอบมาตรฐาน TQF ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการทั้งหมดนำเสนอสภาวิชาการเพื่อพิจารณา

จากผลการดำเนินงานด้านหลักสูตรที่ผ่านมา พบว่า

1. ข้อมูลหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนา ประเมิน ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สกอ. และ มสธ. อยู่กระจัดกระจาย ไม่เป็นหมวดหมู่
2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบมาตรฐาน TQF ของคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่สำนักวิชาการในการจัดทำหลักสูตร บางครั้งยังมีข้อจำกัด
3. การพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรใช้ระยะเวลาานาน ทำให้การดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัย
4. การจัดทำรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) หลายหัวข้อมีความยากแก่การปฏิบัติ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับระบบการศึกษาทางไกล
5. สาขาวิชาเร่งรีบนำเสนอหลักสูตรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาโดยไม่ได้ศึกษาข้อมูลประกอบการจัดทำอย่างละเอียดถี่ถ้วน เมื่อมีการตรวจร่างหลักสูตร จึงมีการปรับแก้ไขมาก
6. บุคลากรที่ทำหน้าที่ตรวจร่างหลักสูตรไม่มีเวลาในการตรวจอย่างละเอียดถี่ถ้วน และการตรวจพบว่าบางสาขาวิชายังจัดทำรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) ไม่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์
7. การรายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตร (มคอ.7) มีรายละเอียดมาก ต้องจัดเก็บข้อมูลหลายหัวข้อ จากหลายหน่วยงาน และอาจไม่สามารถรายงานได้ทันตามกำหนดเวลาของ สกอ. และยังไม่มีการวางระบบในการรายงานที่ชัดเจน อีกทั้งยังไม่มีการพัฒนาสารสนเทศเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถรอกข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงถึงกัน และสาขาวิชารายงานผลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น มหาวิทยาลัยโดยสำนักวิชาการจึงจำเป็นต้องออกแบบระบบด้าน กระบวนการพัฒนาและกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของ มสธ. ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่เหมาะสมกับระบบการศึกษาทางไกลขึ้น นำเสนอสภาวิชาการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในการประชุมครั้งที่

2/2554 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2554 นำเสนอ สภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติในการประชุมครั้งที่ 2/2554 เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 จัดทำประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เรื่อง ระบบและกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2554 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2554 และเวียนแจ้ง สาขาวิชาเพื่อให้สาขาวิชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวปฏิบัติที่ดี ชัดเจน และเข้าใจตรงกัน อันจะส่งผลให้การ พัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. วัตถุประสงค์โครงการ

5.1 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรตามระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ. ให้เป็นไปภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552

5.2 เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตร ตลอดจนหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ บทบาทหน้าที่ ขั้นตอนการดำเนินงาน และช่วงระยะเวลาดำเนินงานที่เหมาะสมเพื่อให้การพัฒนา ปรับปรุง และบริหาร หลักสูตรของมหาวิทยาลัยราบรื่น รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

6. กลุ่มเป้าหมายของโครงการ

โครงการพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของ มสธ. มีกลุ่มเป้าหมายคือ คณะกรรมการพัฒนา ปรับปรุง บริหารหลักสูตรของสาขาวิชาต่างๆ และหน่วยงาน/ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตร

7. ระยะเวลาโครงการ

กรกฎาคม 2552 - กรกฎาคม 2554

8. แผนการดำเนินงาน

การพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของ มสธ. ตามกรอบมาตรฐาน TQF มี แผนการดำเนินงาน ดังนี้

8.1 ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอนวางแผนการดำเนินการจัดทำระบบและกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และ บริหารหลักสูตรของ มสธ.

8.2 ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติต่างๆ ในการพัฒนา ปรับปรุง และบริหาร หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สกอ. และ มสธ. ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

8.3 จัดทำร่างระบบและกลไกในการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของ มสธ. ในภาพรวม

8.4 จัดส่งร่างระบบและกลไกฯ ให้คณาจารย์สาขาวิชาต่างๆ พิจารณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ

8.5 กรณีที่มีประเด็นปัญหาที่ต้องการการพิจารณาจะนำเสนอรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และคณะทำงานพัฒนา ระบบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มาตรฐานกลาง ระบบการสอนทางไกลของ มสธ.

8.6 เสนอระบบและกลไกฯ ต่อสภาวิชาการ สภามหาวิทยาลัย เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ/อนุมัติ

8.7 เผยแพร่ระบบและกลไกฯ โดยแจ้งสาขาวิชา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปใช้ประโยชน์ พร้อม ทั้งเผยแพร่ในระบบ Intranet ของสำนักวิชาการ

8.8 ติดตามข้อมูลผลการนำระบบและกลไกฯ ไปใช้จากมติสภาวิชาการ สาขาวิชา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8.9 ปรับปรุงระบบและกลไกฯ ให้เป็นปัจจุบันเป็นระยะๆ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติใหม่ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ สกอ. และ มสธ.

นอกจากนี้ สำนักวิชาการยังมีแผนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และช่วยให้ระบบและกลไกในการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของ มสธ. ตามกรอบมาตรฐาน TQF เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

ระบบการส่งเสริม สนับสนุน มีดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน ตามเกณฑ์ องค์กรประกอบการควบคุมภายใน และออกแบบระบบการควบคุมภายในที่ดีของระบบการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรตามกรอบมาตรฐาน TQF
2. แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาระบบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มาตรฐานกลาง ระบบการสอนทางไกลของ มสธ.
3. แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน และการประเมินผล
4. แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแนวทางการประมาณการค่าใช้จ่ายต่อหัวในการผลิตบัณฑิต
5. ทารือ สกอ. กรณีที่ข้อกำหนดของ สกอ. ไม่สอดคล้องกับบริบทของ มสธ. เพื่อพิจารณาปรับหรือยืดหยุ่นข้อกำหนดต่างๆ ตามเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของ มสธ.
6. จัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด แนวปฏิบัติ ตามกรอบมาตรฐาน TQF แก่คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
7. จัดประชุมสัมมนา และสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐาน TQF
8. ให้ความรู้เรื่อง “แนวทางการบริหารหลักสูตรภายใต้กรอบมาตรฐาน TQF” แก่บุคลากรสำนักวิชาการ
9. จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานเก็บข้อมูลสำหรับรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร

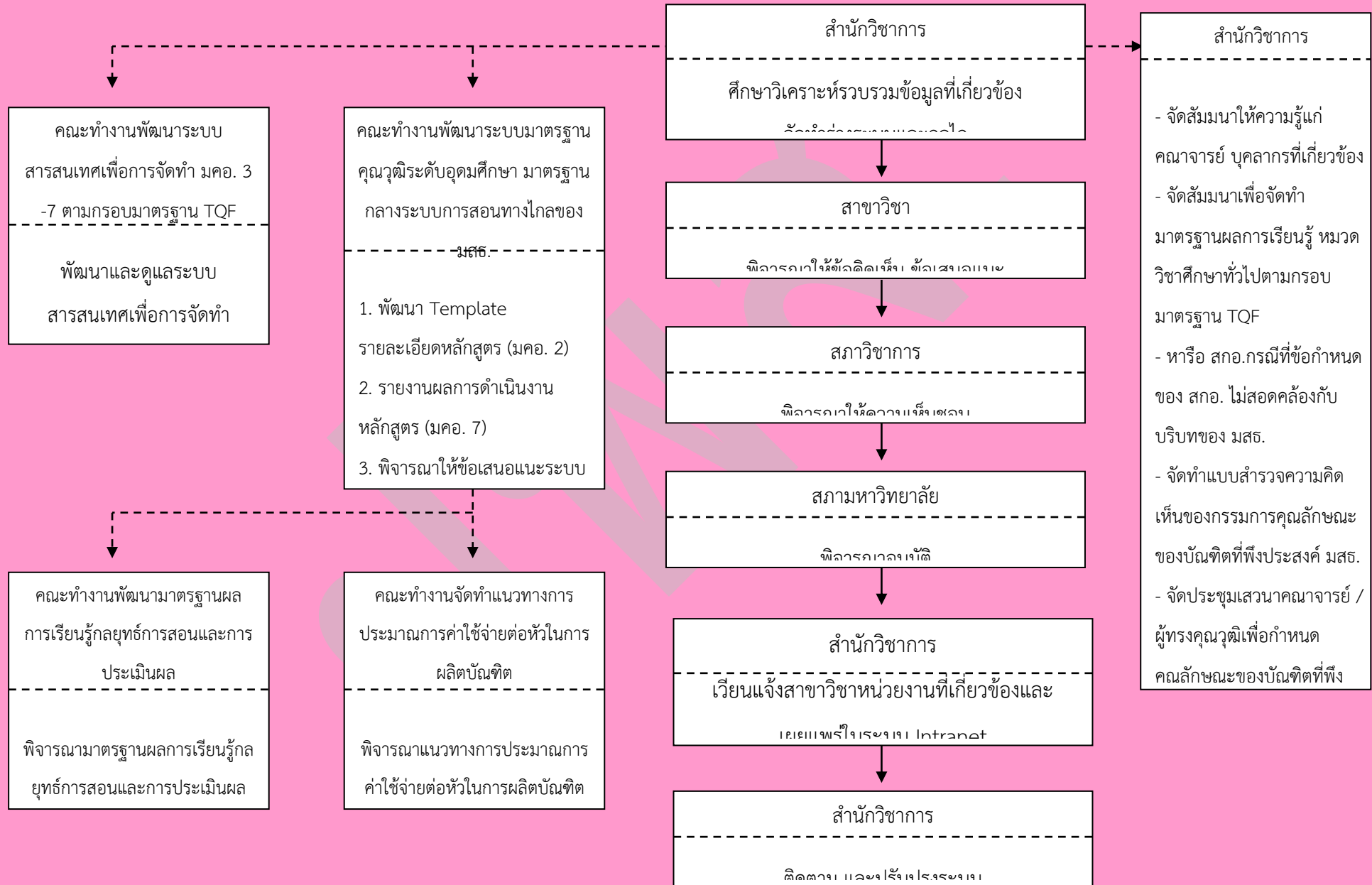
ระบบช่วยการดำเนินงาน มีดังนี้

1. พัฒนา Template รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ทุกระดับการศึกษา รวมทั้งจัดทำข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐาน TQF
2. จัดส่งข้อมูลตามข้อ 1 ให้สาขาวิชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
3. เชิญผู้เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้
 - 3.1 เชิญประธาน/เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหลังจากนำ Template รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) ไปใช้
 - 3.2 เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) เพื่อหารือแนวทางการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

4. เผยแพร่ Template และข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นทาง Intranet ของสำนักวิชาการเพื่อให้สาขาวิชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์
5. ปรับปรุง Template และข้อมูลต่างๆ เป็นระยะตามข้อสังเกตของสภาวิชาการ สภามหาวิทยาลัย และ สกอ.

สรุปแผนการดำเนินงาน ดังนี้

แผนการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 มหาวิทยาลัยมีระบบและกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงาน พัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรตามระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ. ภายใต้กรอบมาตรฐาน TQF ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

9.2 มหาวิทยาลัยได้ Template และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐาน TQF ดังนี้

9.2.1 Template รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการ สกอ. และ มสธ. กำหนด เพื่อให้สาขาวิชาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร

9.2.2 แนวทางการคิดคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งเป็นสูตรสำเร็จรูป

9.2.3 แบบการเขียนประวัติผลงานทางวิชาการและประสบการณ์การสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร

9.2.4 Template รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7)

9.3 มหาวิทยาลัยได้หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุงภายใต้กรอบ TQF ภายในเวลาที่ สกอ. กำหนด (แล้วเสร็จและเปิดสอนภายในปีการศึกษา 2555)

9.4 คณะกรรมการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตร ตลอดจนหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบบทบาทหน้าที่ ขั้นตอนการดำเนินงาน และช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินงานพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตร ทำให้การดำเนินงานราบรื่น รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

9.5 ลดระยะเวลาในการตรวจร่างหลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง เนื่องจากบุคลากรฝ่ายฯ ที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจร่างหลักสูตรโดยตรง ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรสามารถตรวจร่างหลักสูตรให้มีความถูกต้อง เป็นระบบ มีมาตรฐานเดียวกัน และลดระยะเวลาในการคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา

9.6 ลดค่าใช้จ่ายและลดการใช้ทรัพยากร (เอกสาร) เนื่องจากมี Template และข้อมูลที่เกี่ยวข้องในภาพรวม เพื่อให้สาขาวิชานำไปใช้ เป็นการสร้าง/เพิ่มความพึงพอใจให้แก่คณาจารย์ เนื่องจากทำให้การดำเนินงานพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรมีความสะดวก รวดเร็ว อีกทั้ง สกอ. มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรของ มสธ. ดังจะเห็นได้จากการรับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตรโดยไม่มีข้อสังเกตใดๆ

9.7 ช่วยลดการตอบคำถามของบุคลากรฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน และแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสาขาวิชา